

Het verhaal van Esseghem (21) Rik Coolsaet

'Het plezantste straatje van gans Jette'

Gedurende pakweg een eeuw, van het laatste kwart van de negentiende eeuw tot de eerste jaren na de Tweede Wereldoorlog, was Esseghem een plek waar je niet kwam als je er niet woonde.

Het kloppende hart van de wijk lag toen in en rond het huizenblok gevormd door de huidige Esseghemstraat, Joseph Loossensstraat, Gustave Delathouwerstraat en Jules Lahayestraat. Daar stonden kleine huisjes dicht op elkaar, verbonden door smalle steegjes en verborgen binnenkoertjes. De wijk zat stampvol volk, en haar bewoners hadden de reputatie snel naar hun vuisten te grijpen. Esseghem gold als een van de 'hete' buurten van Jette, waar politieagenten geregeld hun sabel moesten trekken. Kranten deden er nog een schep bovenop met verhalen over kindermoorden, roofovervallen en diefstallen.

Maar achter dat ruwe imago schuilde vooral armoede. In het oude Esseghem woonden arbeiders, ambachtslui, woonwagenbewoners en herbergiers, veel herbergiers. *'Da seut'* [dat slag mensen], zo spraken sommige Jettenaren zelfs na de oorlog nog neerbuigend over de bewoners van Esseghem.

Maar de Esseghemmenaren zelf hadden hun oude wijk lief. Iedereen had er een bijnaam, en iedereen sprak er Jets. De jaarlijkse kermis, eind augustus-begin september, was dé gebeurtenis van het jaar. Heel Esseghem was er aanwezig. De bewoners kozen dan een 'Keizer' (soms een 'President' en soms beide tezamen 'Keizer-President'). Daarmee maakten ze duidelijk dat zij zichzelf als een aparte 'stad' zagen. Ze hadden zelfs hun eigen 'gemeentehuis', midden in het historische hart van de wijk.

Vanaf de jaren vijftig begon die wereld langzaam te verdwijnen. De kaatsbalploeg hield ermee op, de kermissen verdwenen, cafés en winkeltjes sloten hun deuren. De tijd waarin iedereen elkaar kende, liep ten einde. Alleen de ouderen gebruikten nog de oude bijnamen. Jongeren trokken weg. Moderne huizen verdrongen het oude gehucht, en wie nieuw in de wijk kwam wonen, had niks meer met het Esseghem van weleer – noch met de taal, noch met de gebruiken. Oud en nieuw leefden volledig langs elkaar heen.

In de jaren tachtig keek mevrouw Van Keer, die bijna haar hele volwassen leven in de Kleine Esseghemstraat had gewoond, met heimwee terug op die verdwenen wereld: *'Vroeger was onze straat het plezantste straatje van gans Jette. Iedereen kende er iedereen. Cadolleke de ruitenkuiser, Rie, Swa de paraplusleurder, Lisa, Victor, Dikke Linne, Staaf, Maurice, Zwette Kamiel, Swakke, Jeanne Charlotte.'* Over Staaf, die in het laatste huis links in de straat woonde, vertelde ze nog: *'Staaf zei: als ik hier weg moet, dan ben ik dood binnen de 8 dagen. Ze braken zijn huis af, en Staaf was dood na 8 dagen.'*

1878

OPENING DER KERMIS

VAN DE
STAD ESSEGHEM
gelegen tusschen Sinte-Peeters-Jette en Laeken.

De meeting zal plaats hebben bij Josephus VANHEMELRYK den 26 Juli, in dezelfde stad, om 6 uren.

Eene kiezing XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX den 2 Augusti.

De inschrijving voor de prijzen zal plaats hebben bij Judocus DE DONDER, en de prijs-deeling bij Antonius BAECK, den 9 Augusti. Achter de kiezing zal de president der leden eene groote FEEST geven en met een

CONCERT

vereeren, op de Grootte Markt, scheef over het stadhuis, aldernevens het gemeentehuis der stad Essegheem, bij Judocus DE DONDER.

De feest zal geopend worden den 7 Augusti, 's avonds voor de kermis, door 21 scheuten kanon-monster.

De president zal ingehaald worden door den keizer met geheel zijn armee, en hij zal aan zijne plichten niet mankeeren: hij zal van voor aan het hoofd zijn om zijn armee te kommandeeren, met geheel het oorlogs-getuig; er zal niets mankeeren, want het een kanon zal over het ander rollen.

Als de president aan de vrede-poort zal komen, zal hij de sleutels ontvangen door den heer MORREN, van de stad.

De president zal ingehaald worden om 5 uren, met het groot muzick van de Garde-Civique, waarna een

GROOT BAL

zal geopend worden op de Grootte Markt, gegeven door den president en zijne leden.

De prijzen zullen gedeeld worden door de leden der zelfde stad.

Past op, pompiers, par platon, want de president is daar van den Essegheem.

Den negenste Augusti

GROOT VUURWERK

Oplating der Ballon, gelijk een klein stuk kanon, en daar achter de Vliegende man, en hij heet Sterke Jan.

Dijnsdag **Groote Jaarmarkt** van groote ezels en wilde konijnen: leege horzen en porte-monnaies te koop in het groot.

Het einde der Kermis tot het naaste Jaar.

DE VOORSCHRIJVER, LEDEN.
M^{ter} **De Donder.** Keizer **Vanhemelryck**
Ste **Machiel Baeck**

Laeken. Drukk. Martens-Degroof, Molenbeekstraat, 9.

Kleine Essegheemstraat - Petite rue Essegheem, 1870